

Siber Zorbalık

Günümüzde internet sosyal hayatın bir parçası olarak hayatımıza birçok faydalar ve yenilikler getirmiştir. Getirdiği faydaların ve kolaylıkların yanı sıra, internetin bilinçsiz kullanımı bireysel ve toplumsal hayata yönelik tehditler de barındırmaktadır.

Günümüzde internet sosyal hayatın bir parçası olarak hayatımıza birçok faydalar ve yenilikler getirmiştir. Getirdiği faydaların ve kolaylıkların yanı sıra, internetin bilinçsiz kullanımı bireysel ve toplumsal hayata yönelik tehditler de barındırmaktadır.

Web ve iletişim teknolojisinde yaşanan hızlı gelişmelerle birlikte insanlar arasındaki iletişim ve ilişki sanal ortamlara taşınmıştır. İnsanların birbirleriyle tanışması, iletişime geçmesi, içerik paylaşımında bulunması, tartışma ortamı oluşturması ve ortak ilgi alanları etrafında gruplar oluşturması sürekli gelişen web teknolojisiyle birlikte oluşan bir durumdur. Sosyal paylaşım ağlarının dünya ile birlikte ülkemizde de kullanıcı sayısı hızlı bir şekilde artmakta, gerçek ve sanal dünya ayrımı giderek ortadan kalkmaktadır. Bu artış ile birlikte internet ve sosyal ağlar, bilinmeyen, fark edilemeyecek veya algılanması zor, pek çok tehdit ve tehlikeyi de beraberinde getirmiştir.

Bu tehlikelerden biri olan "siber zorbalık"; utanç verici kaba davranışların, küfürlü konuşmaların ve başkalarına karşı düşmanca çevrimiçi ileti, tehdit, taciz ve negatif yorumların, izinsiz fotoğraf paylaşımının, e-posta, web siteleri, sosyal ağlar ve mesajlaşmalar aracılığı ile kasıtlı olarak gerçekleştirilmesi eylemidir. Bir başka deyişle, kullanıcılara karşı teknik veya ilişkisel tarzda zarar verecek bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak yapılan paylaşımlar ve davranışlar siber zorbalık kapsamına girer. Elektronik ortamlarda yapılan zorbalık "elektronik zorbalık", "sanal zorbalık" veya "siber zorbalık" olarak da adlandırılır. Sanal ortamlarda kullanıcıların davranış biçimleri gerçek hayattan farklıdır. Kullanıcılar bu ortamda sanal kimlikler oluşturmakta, duygu, düşünce ve çeşitli bilgileri tanınma korkusu yaşamadan rahatlıkla paylaşabilmektedir. Bunun bir sonucu olarak dedikodular, tehditler ve uygunsuz içerikler internette çok hızlı bir şekilde yayılmakta ve genç nesli hem siber zorba hem de siber mağdur yapabilmektedir.

Sanal ortamlarda kullanıcıların davranış biçimleri gerçek hayattan farklıdır. Kullanıcılar bu ortamda sanal kimlikler oluşturmakta, duygu, düşünce ve çeşitli bilgileri tanınma korkusu yaşamadan rahatlıkla paylaşabilmektedir. Bunun bir sonucu olarak dedikodular, tehditler ve uygunsuz içerikler internette çok hızlı bir şekilde yayılmakta ve genç nesli hem siber zorba hem de siber mağdur yapabilmektedir.

Dijital oyunların içerisinde yer alan şiddet ya da sosyal ağlarda maruz kalınan siber zorbalığın ise, özellikle çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimine karşı olumsuz bir etkisi vardır. Siber zorbalıkta saldırgan ile saldırıya uğrayan arasında fiziksel bir temas olmamasına karşın saldırıya uğrayan kişi psikolojik açıdan zarar görür.

İnternet ortamında kullanıcıların en fazla sorun yaşadıkları zorbalık, yabancılarla tanışma, dolandırıcılığa ya da istismara maruz kalma ile bilinçsiz veri paylaşımı konularında yaşanmaktadır.

Hangi Eylemler Siber Zorbalık Kapsamına Girer?

Aşağıda siber zorbalık kapsamına giren davranışlar sıralanmıştır. Çevrimiçi ortamlarda kendiniz, bir yakınınız veya çocuğunuz bu durumlara maruz kalıyorsa siber zorbalıkla karşı karşıyasınız demektir.

- Dedikodu: Kamuoyunda spekülasyon oluşturma. Çevrimiçi ortamlarda hakkınızda kasıtlı ve alenen dedikodu yapılması.
- Dışlama: Bir grup arkadaştan bir kişiyi ayırma. Özellikle okulda başlayan ve siber ortamda devam eden dışlanma.
- Taciz: Sürekli ve kasıtlı olarak yapılan zarar verici ve rahatsız edici davranışlar.
- Takip: Her an izlenildiğini hissetme. İnternette başlayıp, gerçek hayata yansıyan takip ediliyormuş hissi.
- Trollemek: Kasten ve maksatlı olarak yapılan provokasyon (kışkırtma) ve örtülü hakaret, sabote.
- Yorumlar: Yazı, fotoğraf, video yoluyla yapılan hakaret ve küfür içeren negatif iletiler.
- Saygısızlık: İletişimde haddi aşmak ve bunu devam ettirmek.
- Sahte Hesap: Kurban adına sahte hesaplar oluşturularak ve bu oluşturulan sahte hesaplar yoluyla tehdit ve zorbalığı sürdürmek.
- Kandırma: Başkalarının çeşitli, gizli bilgilerini yayınlayarak ve bunları çarpıtarak insanları aldatmak, dolandırmak.
- Manipüle: Kurbanın kendisi gibi davranmak.

Siber Zorbalıktan Korunmanın İpuçları Nelerdir?

- Her şeyden önce iletişim araçları ve internet bilinçli kullanılmalıdır.
- Ele geçirilmesi ve tahmin edilmesi zor kullanıcı şifresi belirlenmelidir.
- Güvenlik (antivirüs vb.) yazılımları güncel olmalıdır.
- Yüz yüze ilişkilerdeki etik kurallar sanal ortamda da aynıyla uygulanmalıdır.
- Tanımadığınız kişilerden gelen mesajları okumamak, onaylamamak, paylaşmamak ve engellemek sizi her zaman daha güvenli kılar.
- Kişisel bilgileriniz size özeldir, başkalarıyla paylaşılmamalıdır.
- Web sitelerini gezinirken şüpheli olun, bilginin kaynağını araştırın ve kişisel bilgilerinizi her web sitesinde paylaşmayın.
- Size gelen kimliği bilinmeyen maillere dikkat edin. Sahte hesap olma ihtimalini göz önünde bulundurun ve bu gibi durumlarda dikkatli olun.
- Gerçek hayattaki davranış biçimi sanal ortamda da korunmalı ve siber zorbalığın suç olduğu bilinmelidir.

Yukarıda sayılanlara ilave olarak, internet kullanıcıları "öz denetimin" kendilerinde olduğunu bilmeli ve bu bilinçle hareket etmelidirler. Böylece sanal ortamın tehdit ve saldırılarına maruz kalma ihtimali, sahip olunan bu bilinçle yok denecek kadar azalacaktır.

Siber zorbalığa maruz kalan kullanıcı hukukî yollardan hakkını aramak için ilk olarak adli makamlara suç duyurusunda bulunup yasal süreci başlatabilmektedir. Bunun yanında özellikle sosyal paylaşım siteleri ve benzeri internet siteleri üzerinden siber zorbalık, kişilik hakkı ihlali, özel hayatın gizliliğini ihlal eden içeriklerle karşılaşmış olması durumunda "uyar-kaldır" yöntemiyle yasadışı veya zararlı içeriğin kaldırılmasına yönelik bildirimler önce içerik veya erişim sağlayıcıya iletilerek ilgili içeriğin kaldırılması için ihtarında bulunulmalıdır. İlgili sitelerin bildirim seçeneğinden şikâyet süreci başlatılarak sorunun giderilmesi talep edilebilmektedir. İnternet sitelerinin bilgilerine ulaşmak için [internet.btk.gov.tr](https://www.internet.btk.gov.tr) adresinde bulunan site bilgileri sorgu sayfasından yararlanılabilir. Bu adreste yayınlanan "İnternet İçerik Şikâyet Süreçleri ve İletişim Bilgileri" linkinden popüler sosyal ağların iletişim bilgileri ve izlenmesi gereken yol internet kullanıcılarına sunulmuştur.

- Siber Zorbalık ile ilgili aşağıdaki linkteki video da size yol gösterebilir: <https://www.youtube.com/watch?v=4cEDB2BKe4o>
- Facebook'ta yaşanan bir siber zorbalığı ve kötüye kullanımı şikâyet etmek için: <https://www.facebook.com/help/420576171311103/>
- Facebook'un Zorbalığı Önleme Merkezi bu konuda önemli bir kaynak: <https://www.facebook.com/safety/bullying>
- Twitter'da yaşanan bir siber zorbalığı ve kötüye kullanımı şikâyet etmek için: <https://support.twitter.com/groups/57-safety-security/topics/240-online-safety-basics/articles/15794-abusive-behavior>
- Youtube'da yaşanan bir siber zorbalığı ve kötüye kullanımı şikâyet etmek için: https://support.google.com/youtube/answer/2802268?hl=tr&ref_topic=2803240
- Siber Zorbalık nedir? Nasıl mücadele edilir? (Ebeveyn ve Öğretmenlere yönelik kitapçık) [Ebeveyn ve Öğretmenler İçin](#)
- Siber Zorbalık nedir? Nasıl mücadele edilir? (Gençlere yönelik kitapçık) [Gençler için](#)